

BRANCHEFORENINGEN

**DANSKE
BYGGECENTRE**

Øjebliksbillede

1. kvartal 2015

DB Øjebliksbillede for 1. kvartal 2015

Introduktion

Dansk økonomi ser ud til at være kommet i omdrejninger efter flere års stilstand. På trods af en relativ beskedne vækst i BNP på 0,4% i forhold til sidste kvartal, forventes den samlede udvikling i BNP for 2015 at være på cirka 1,9% - hvilket må siges at være en god nyhed. Den positive udvikling afspejles i et øget privatforbrug, der i 1. kvartal var 0,7% højere end i 4. kvartal 2014.

Omvendt er virksomhedernes investeringsniveau fortsat meget lavt, og i særdeleshed boliginvesteringerne har svært ved at finde momentum. Der var således en negativ vækst i boliginvesteringerne på 2,2% siden sidste kvartal.

Det kan heldigvis endnu ikke afspejles i byggecentrenes omsætning, som er på niveau med samme kvartal sidste år. Og generelt et godt stykke over omsætningen årene før.

Beskæftigelsen er fortsat stigende, men drives primært af stor aktivitet inden for anlæg. Beskæftigelsesfremgangen i de traditionelle håndværk er fortsat beskedne.

Den beskedne beskæftigelsesfremgang og udfordringerne med at få gang i boliginvesteringerne afspejles også i byggeriets forventninger til fremtiden, som stadig er præget af negativitet.

Anbefalinger

På baggrund af nedenstående analyse er det vores vurdering, at regeringen der får magten efter valget bør fokusere på at stimulere virksomhedernes investeringslyst, og i særdeleshed boliginvesteringerne, som stadig ligger underdrejet. Det er samtidig utrolig vigtigt, at kommende vækstinitiativer målrettes små- og mellemstore virksomheder, eftersom der er behov for at fordele væksten geografisk jævnt.

Dansk økonomi

Dansk økonomi bevæger sig stadig fremad omend i et meget adstadigt tempo. Væksten i BNP var i 1. kvartal på 0,4% i forhold til 4. kvartal 2014. Men det Økonomiske Råd forventer alligevel, at væksten samlet set nærmer sig to procent for 2015, hvilket er - hvis det holder - ganske acceptabelt. Dermed kan man reelt sige, at dansk økonomi er ude af den krise, den reelt har været i siden 2008. Det står også godt til med privatforbruget, som er steget med 0,7% siden sidste kvartal.

Omvendt står det stadig skidt til med investeringslysten. Således er virksomhedernes samlede investeringer faldet med 2,6% siden sidste kvartal, og boliginvesteringerne er faldet yderligere siden 3. kvartal 2014. I første kvartal faldt de med 2,2%.

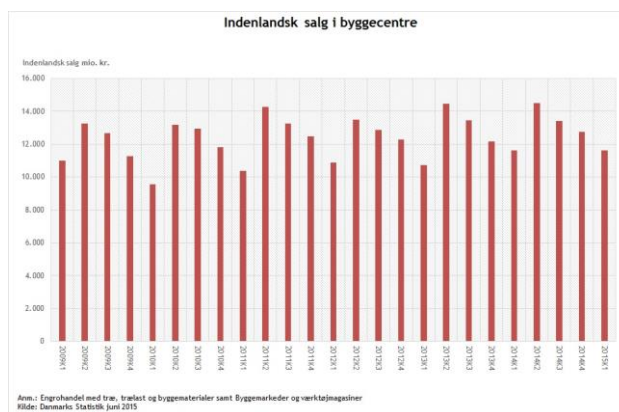
Danmarks nationalregnskab										
	2014				2015	2013	2014	2015*	2016*	
	1. kvrt.	2. kvrt.	3. kvrt.	4. kvrt.	1. kvrt.					
	----- realvækst i forhold til kvrt. før, pct.-----					-----realvækst, pct.-----				
BNP	0,2	0,3	0,6	0,5	0,4	0,4	1,1	1,9	2,3	
Privat forbrug	0,2	0,3	0,6	0,5	0,7	0,1	0,5	1,9	2,7	
Offentligt forbrug	0,1	0,2	0,6	0,1	0,6	0,7	1,4	1,0	0,1	
Faste Bruttoinvesteringer	3,4	0,8	0,9	2,1	-2,6	0,2	0,3	0,2	0,1	
- Boligbyggeri	2	0,2	0,3	-1,2	-2,2	-5,0	6,5	3,8	5,1	
Lagerinvesteringer	0,7	0,1	-0,2	-0,3	-0,7	-0,3	0,3	0,2	0,1	
Import	3,5	-0,8	1	-0,5	0,4	0,9	3,8	4,0	7,2	
Eksport	0,7	-0,9	0,6	-0,4	2	0,4	2,6	3,3	4,8	
Indenlandsk efterspørgsel i alt						0,6	1,7	2,2	3,4	

Anm.: *Forventer pba. Dansk Økonomi forår 2015 (dørs)

Kilde: Danmarks Statistik og Dansk Økonomi forår 2015 (dørs)

Byggecentrenes omsætning er mere stabil

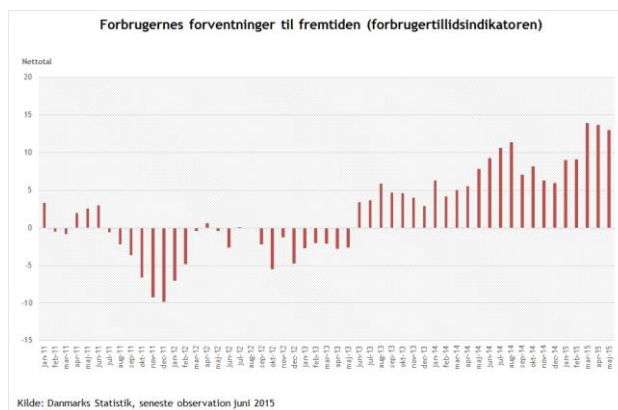
Omsætningen i landets byggecentre var samlet på 11,5 mia. kr. i 1. kvartal. Det er omtrent niveauet som i samme periode i 2014. Og i forhold til at Boligjobordningen må forventes at have givet en væsentlig meromsætning i de foregående perioder, er det umiddelbart meget positivt, at omsætningen ser ud til at ligge stabilt på et noget højere niveau end da det gik dårligst.

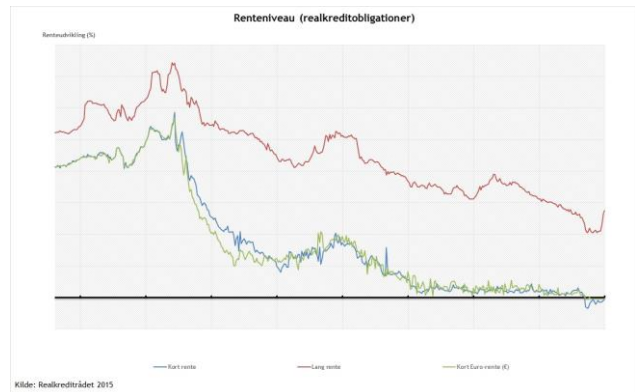
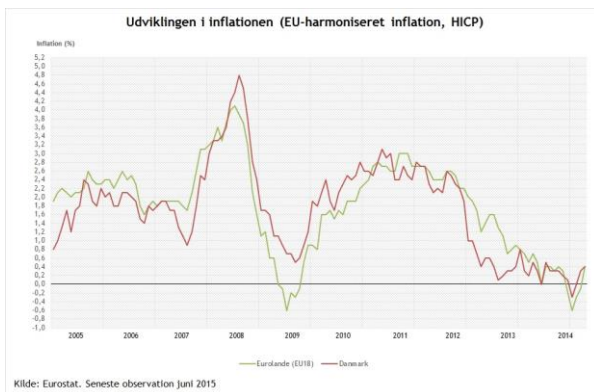
Forbrugertillid

De positive tendenser i privatforbruget kan formentligt tilskrives, at forbrugerne efterhånden har et relativt positivt syn på fremtiden.

Dog er det vigtigt at notere, at selvom tendensen er væsentligt mere positiv end i de foregående år, er vi med et nettotal på 13 i marts, dog meget tæt på nul - og dermed uændrede fremtidsforventninger. Når man dertil lægger, at økonomien og forventningerne har været meget negative i de foregående år, er det muligvis mere retvisende at sige, at nok har folk ikke store forventninger til fremtiden, men de ser lys for enden af tunnelen.

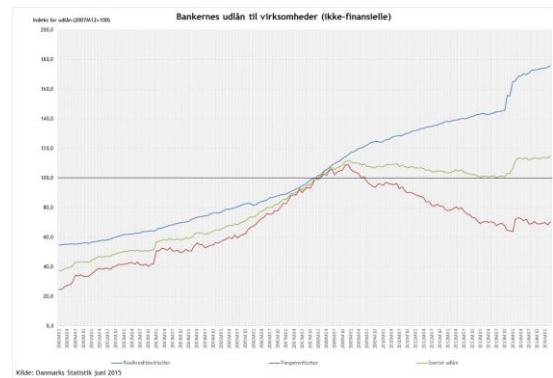

Inflation og rente

En anden positiv tendens i økonomien er, at inflationen ikke længere er negativ, men derimod ser ud til at stige. Selvom det på kort sigt betyder mindre købekraft for den enkelte forbruger, er det et godt tegn for økonomien, og det viser, at der så småt er ved komme gang i væksten. Den samme positive udvikling kan vi også se med renterne, som også går i en positiv retning. Og særligt den lange rente er stærkere end i lang tid. I uge 21 lå den på 2,76%. Det er det højeste niveau i 2015. Men når det så er sagt, er niveauet stadig meget lavt. Den korte rente og Euro-renten roder begge rundt omkring nul procent.

Investeringer og udlån

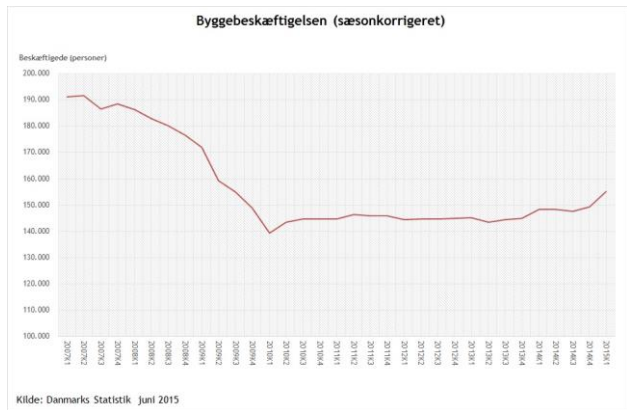
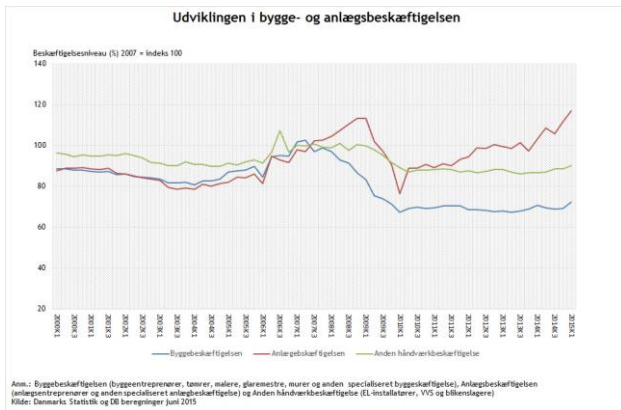
På trods af at renterne, selvom de er i opadgående retning, stadig er historisk lave, holder danske virksomheder sig stadig fra at investere. Som vi også så i udviklingen i de overordnede tal for økonomien, er de samlede investeringer faldet siden 4. kvartal 2014. Som det har været tilfældet i de foregående kvartaler, ligger Danmark således langt under niveauet i resten af Norden. Således er investeringsniveauet i Danmark på indeks 85 i forhold til 4. kvartal 2007. Til sammenligning er niveauet i Sverige på indeks 107. Det vil sige, at svenske virksomheder investerer mere i dag end de gjorde omkring højdepunktet i 2007. I Norge er de i dag på indeks 93. Altså godt og vel lige under niveauet for 2007. Og det skal bemærkes, at Norge i sluttede 2014 af med at være på niveau med 2007.

Virksomhedernes investeringsstruktur kan ses i tallene for penge- og realkreditinstitutternes udlån. Samlet set låner virksomhederne lidt flere penge end de gjorde i 2008.

Men det der imidlertid er interessant at se er, at størrelsen på virksomhedernes banklån er faldet markant siden 2008 til indeks 70. Omvendt er der optaget væsentligt flere lån i realkreditinstitutterne, som er helt oppe i indeks 175.

Årsagen bag den udvikling må dels være, at pengeinstitutterne er blevet underlagt væsentligt mere restriktive kapitalbindingskrav, dels at det er billigere for virksomhederne at låne med bagvedliggende sikkerhed.

Byggebeskæftigelse og undererhverv

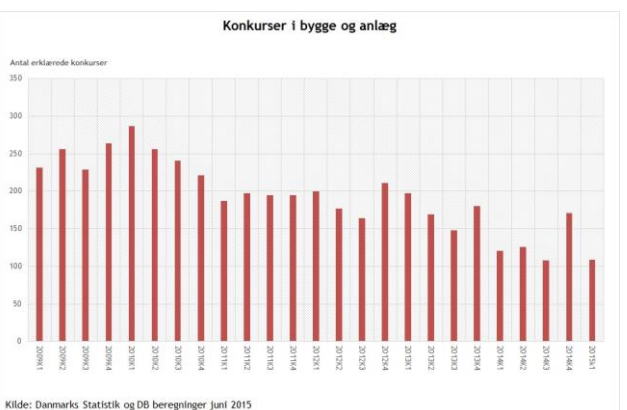
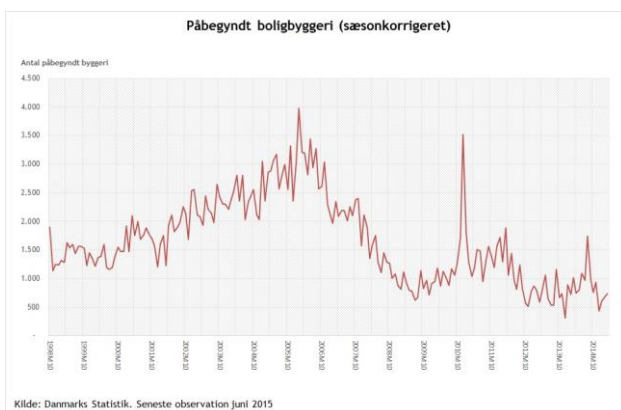

Det offentlige har igennem de sidste år pumpet mange milliarder ud i byggeriet igennem igangsættelse af store offentlige anlægsprojekter, blandt andet fremrykning af store renoveringsprojekter og bygningen af supersygehuse. Det har naturligvis medført en ganske flot stigning, så byggebeskæftigelsen, i 1. kvartal 2015 udgør 155.144 personer. Det er en stigning på knap 7.000 personer siden 1. kvartal 2014.

Men det er samtidig vigtigt at bemærke, at det netop er fremrykningen af store offentlige anlægsprojekter, der driver den flotte udvikling inden for byggebeskæftigelsen. Når vi sorterer beskæftigelsen på fag, kan vi se, at der i de traditionelle håndværksfag er sket en beskæftigelsesfremgang på omkring 2.000 personer. I det tal indgår også opgaver udført i relation til større anlægsprojekter. Således må det antages, at langt hovedparten af fremgangen er sket inden for anlægsarbejde eller erhverv knyttet til dette.

Det har den implikation, at de mange små- og mellemstore håndværksvirksomheder ikke har fået del i aktivitetsstigningen, statens investeringer har skabt, og de sidder dermed stadig fast i kriseniveauet. Det kan også ses, når vi ser på beskæftigelsesudviklingen for disse erhverv over tid, hvor det er tydeligt at se, at der har været en ganske markant nedgang i beskæftigelsen. Siden 1. kvartal 2000, er der således færre, 16.000 beskæftigede, inden for disse fag.

Markant fald i nybyggeriet af boliger

I 1. kvartal 2015 blev der påbegyndt 2.000 boligbyggerier. Det er lidt lavere end 1. kvartal 2014, hvor der blev påbegyndt 2.600 nye boligbyggerier. Det er altså et fald på knap 20%, og på niveau med 4. kvartal 2014 som var årets svageste. Derfor er det også særlig problematisk, fordi 1. kvartal normalvis er et af årets stærkere kvartaler.

Flere konkurser i byggeriet

Den svage udvikling ses også i forhold til antallet af konkurser inden for byggeriet. Der var i 1. kvartal 141 konkurser. Det er 20 flere konkurser i forhold til samme kvartal sidste år.

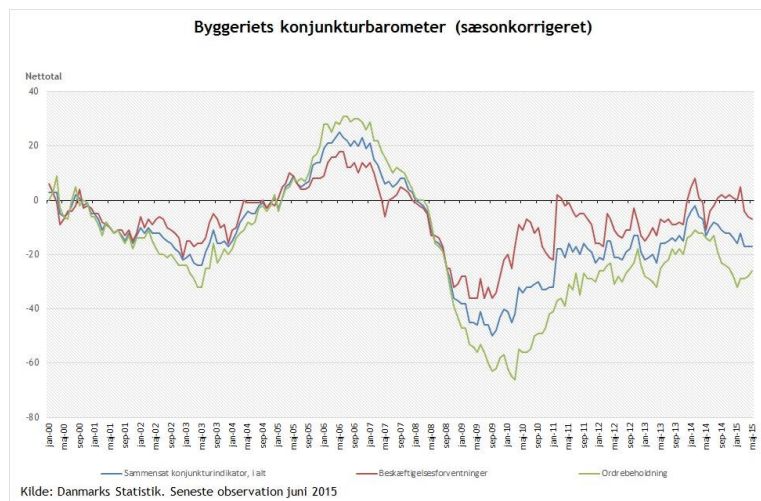
Byggeriet ser stadig dystert på fremtiden

Byggeriet ser overvejende negativt på fremtiden. Både når vi kigger på fremtidsudsigterne generelt, men også når vi kigger på forventningerne til beskæftigelsen og ordreudviklingen.

Generelt ser branchen en smule mere pessimistisk på fremtiden end i de forrige kvartaler. Men særlig i forhold til forventningerne til den fremtidige beskæftigelse er der sket et negativt skred i forhold til de foregående kvartaler.

Eksempelvis havde branchen uændrede, let positive forventninger til fremtiden i 4. kvartal 2014. I 1. kvartal 2015 er dette ændret til negative forventninger.

I forhold til den fremtidige ordrebeholdning fortsætter de negative forventninger fra de forrige kvartaler.

Politiske anbefalinger

Grundlæggende viser ovenstående analyse, at regeringen, der får magten efter valget, bør fokusere på at stimulere virksomhedernes investeringslyst. Derudover er det enormt vigtigt, at boliginvesteringerne kommer op, da de fortsat ligger på et meget lavt niveau. Det er samtidig utrolig vigtigt, at kommende vækstinitiativer målrettes små- og mellemstore virksomheder, eftersom der er behov for at fordele væksten geografisk jævnt.

Jævn geografisk fordeling af vækstinitiativer

Den kommende regering skal i langt højere grad end det er tilfældet i dag, fokusere på at introducere vækstinitiativer, der fordrer aktivitet i små- og mellemstore virksomheder. Kun af den vej kan det sikres, at yderområderne får del af den økonomiske opgang.

Vi anbefaler således, at der fokuseres på at øge virksomhedernes investeringslyst, og knap så meget at drive væksten via offentlige investeringer og forbrug.

Vi ser en genintroduktion af Boligjobordningen som en oplagt mulighed. Eventuelt med et mere målrettet sigte på energirenovering. Og i lyset af, at ordningens fradragstørrelse, jævnfør analyser Skatteministeriet har fået gennemført, og det faktum at energirenovering ofte er ganske dyrt at få gennemført, anbefaler vi at fradraget øges betragteligt, således fradraget giver en substantiel gevinst for den enkelte, dels for at motivere en bredere del af befolkningen til at investere i energirenovering.

Mere fokus på at skabe et stabilt erhvervsklima

Som vi også har anbefalet tidligere, ser vi det også denne gang som en nødvendighed, at den blok, der vinder valget, gør en indsats for at søge brede forlig, så virksomhederne og forbrugerne kan stole på at eventuelle initiativer og prioriteter rækker længere end til næste folketingsvalg.